

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszállítására
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nők az igazságszolgáltatásban.

Irta Nagy Zoltán, kir. törv. bír.

A legújabb kori büntető tudomány és jogfejlődés teljesen szakított a klasszikus iskola hagyományával. Hogy úgy fejezzük ki magunkat, muzeumba raktározta be a különböző elméleteket, a mely elméletekkel való mesterkedésben merült ki a gyakorlati élet felismerésére irányuló az a törekvés, hogy a büntető tudomány gyakorlati eredményeket érjen el és tényleg nemcsak látszólag is azt a célt szolgálja, a mit szolgálnia kell.

Az új irány társadalmi uton akart eredményeket elérni. Reá jött, hogy az ember, mint kezdettől fogva és első sorban is, mint társadalmi lény, a társadalom körzetében él, a viszonyok, a körülmények befolyásolják, sokszor irányítják is életfolyamatát, a melyek hatása alól a gyenge akaratú ember szabadulni alig tud. A bűnre való hajlamosság éppen úgy, mint a közveszélyesség társadalmi nézőpontjából vizsgálva érdemes a foglalkozásra, társadalmi tekintetek azok, a melyek szerint magát a bűncselekményt is meglátni kell.

Az új irány jellegzetes megnyilatkozása a büntető novellának a fiatalokakra

vonalkozó intézkedése, a mely rendelkezéseknek gerince, alapja az, hogy nem a büntető jogszolgáltatásnak önként való gyakorlásától lehet eredményt várni, hanem a társadalom tevékenységétől, amely tevékenység úgy a bűn megelőzésben, valamint a büntetésként alkalmazott ugynevezett intézkedések keretében jut kifejezésre. A züllésnek indult és erkölcsi romlás veszélyének kitett fiatalokkal szemben nyilatkozik meg ez a társadalmi tevékenység, két irányban, de ugyanazon célzattal. Ez a két irány az előkészítő eljárásban a környezettanulmány megszerzése, az intézkedések körül a próbára bocsátásánál a pártfogói intézmény megalkotása.

A környezettanulmány, mint a neve is mutatja, magában foglalja azokat a nyomozás és puhatolás által megállapított adatokat, a melyek a fiatalok eddigi élete, környezete és jövőbeli fejlődése tekintetében gyűjtetnek össze abból a célból, hogy ezek felhasználása mellett a bíróság által a bűnbeesett fiatalok jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából a megfelelő intézkedés alkalmazható legyen.

A pártfogói intézmény és tisztség pedig a társadalom ellenőrzését, hathatós

segítségét jelenti a próbára bocsátás időtartama alatt azon fiatalok érdekében, kiknek erkölcsi felfogása nem romlott és így reményt nyújt abban a tekintetben, hogy kellő felügyelet és ellenőrzés mellett hasznos tagjává válhatnak a társadalom számára.

Mind a két társadalmi tevékenység első sorban a nőkre számít. A nőkre, kiknek velük született gyengédsége, kedély és lelki világa inkább resonál a megértésre és az átértettségre. A nőktől várja mindenekelőtt az állam, mint a jogok és jogosítványok összefoglalója azt, hogy a két tisztelet nemcsak elvállalják, hanem szívük, lelkük egész teljével teljesítik is. Így, ezáltal válnak részeseivé a nők az igazságszolgáltatásnak. Ha nemcsak érző lelküknek egész melegségét, érdeklődésüknek állandóságát bocsátják a rájuk bízott várakozás és teljesítés szolgálatába, hanem megértik, hogy mily jelentős tényezők ők és tevékenységük abban a körben, a mit mint pártfogók betölteni hivatottak.

És azok a patronage egyesületek, melyeknek keletkezéséről vagy újjászervezéséről talán naponként hallunk, nem különben ezen egyesületekben a nők részvétele nemcsak biztató reménységek,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Écrasez l'infame.

A debreceni Katholikus Népszövetség ünnepélyén elmondotta: Kresznerics Gy. Ferenc.

Az egyes századokat, a bennök lefolyt főbb események, küzdelmek, uralkodó eszmék és jelzők után egy közelebbi epitetonnal szokás megjelölni. Így nevezzük a III. és X. század közötti kort a népvándorlás korának, a XI. század végétől a XIII. század végéig terjedő időt a keresztes háborúk korának, a XVI. századot a reformáció, az azt követő századot a vallásos és alkotmányos küzdelmek korának, a XIX. századot pedig a forradalom századának és a mi századunkat elnevezhetjük a betűjárás századának. A betűjárás századjává avatta nemcsak a technika óriási fejlődése és föllendülése, a rotációs gépek föltalálása, melyek hihetetlen gyorsasággal rakják azt a kis ólomkatonát, a betűt egymás mellé és csinálják az újságot, hanem az emberek tudomány után szomjuhozó lelke, mindent tudni akaró, szellemi kenyér után vágó esze is. Ez a betűjárás — melyet a katolikusok nagy zöme muló jelenségek gondolt és talán még ma is annak tart — egy

mindinkább növekedő, hatalmas, pusztító áradattá növekedő jelenség, olyannyira nem muló jelenség, hogy ez a betűjárás emelte a valamikor csak hetedik nagyhatalomnak nevezett sajtót első nagyhatalommá, olyannyira, hogy a sajtó ma mindenható és ennek folyományaként életkérdés. A sajtó ma életkérdés!

Ma ott tartunk, hogy a miről a sajtó nem ír, arról az emberek hallgatnak és a miről pedig nem diskurálunk az meg nem történt és viszont, arról amiről az újságok írnak, beszélünk és arról amiről beszélünk, az megtörtént, az tény, ha mindjárt nem is történt meg, akkor is elhiszük ha hazugság, ha rágalom. Régen nem így volt? Igen így volt! Régen is a sajtó irányított, vezérelt, tanított, tanácsolt, védelmezett és támadott, de nem úgy mint ma. Véde a jót, támadta, ostromozta a bűnt; hajdanában magasztos volt hivatása, ma csunya, piszkos ragályos üzlet; régen a nemzet, az emberiség javát szolgálta, ma nem a közjó és közcél érdekében ír, hanem egy élelmes faj monopoliuma, egy nemzeti jellegűket meg nem értő faj eszköze saját érdekek előmozdításához. Csak arról ír, csak arról emlékezik meg, ami elveiket és önös érdekeket szolgálja vagy ami nekünk szent, ami nekünk kedves, de mily hangban, mily modorban!

Kigunyolja legszentebb érzelmeinket hitünket, vallásunkat, egyházunkat, erkölcsünket, papjainkat és különösen vezérembereinket, kik az életben, kint a nyilvános életben is katolikusoknak merik magokat mondogatni, főlkavarják a legnagyobb piszkokat, bele gázolnak a családi élet szentélyébe, megtámadják az egyének becsületét, »suttog a bölcsőnél, pietykái az oltárnál, rágalmaz a koporsóúal« és ezt mind csak azért, hogy a mai szencióra éhes közönségnek minél több idegizgató dolgot tudjon föltalálni, csak azért, hogy az újság érdekes és tartalmas legyen, és hogy a valódi célt mely nem más, mint a saját fajához tartozók érdekeinek előmozdítása, a keresztes magyar törekvések sárbatiprása, leplezze. Ezt hol simán, elragadó stilizálással, hol meg kérihetetlen, merész, azt mondhatnám szemtelen vakmerőséggel cselekszi s hogy hatás van az természetes, hisz a láрма által még a jobb, nemesen gondolkodó embereket is tévedésbe lehet ejteti, rászédni.

A sajtó óriási hatalmát igen találóan jellemzi Henry Beranger francia író imigyen: »Legyen a sajtó jó vagy rossz, igazmondó vagy hazug, nevelje a jellemet vagy vigyen a züllésbe: szabad nemzetben minden körülmények között mindenható. Olyan a hatás, mint egy

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitünő erdélyi

Szolid és előzékeny kiszolgálás. 285

Fővárosi mintára,
 pazar eleganciával
 berendezve! ■ ■

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

hanem máris beváltott és valóvá vált tények, hogy a magyar társadalom aszszonyai emberül megállják a helyüket s új szerepükben nem kisebb buzgósággal, mint igaz átértettséggel teljesítik vállalt kötelezettségüket, amelyek által hathatós részeseivé válnak az igazságszolgáltatásnak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 16.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Achim halálának bejelentése.

Elnök: T. Ház! A Békéscsabán tegnapelőtti napon lefolyt véres és gyászos eseménynek a büntető igazságszolgáltatás szempontjából való elbírálását nyugodtan bizhatjuk mi és bizhatja a haza minden polgára törvényes bíróságainkra. Minket ez az eset csakis mély fájdalommal tölthet el, mint az ember szenvedélyek végzetes összeütközése, melynek egy tehetségénél fogva nemesebb sorsra hivatott ember, aki azonfelül képviselőtársunk is volt, aránylag még fiatal korban esett áldozatul. Indítványozom, hogy a t. Ház Achim András képviselőtársunk váratlan és tragikus elhunyt feletti fájdalomának mai ülésünk jegyzőkönyvében adjon kifejezést. (Általános helyeslés.) Együttal kérem a t. Házat, méltóztassék felhatalmazni az elnökséget, hogy a megüresedett választókerületben az új képviselőválasztás kiírása iránt intézkedjék. Azt hiszem, kijelenthetem, hogy a t. Ház az elnökség indítványát elfogadta és így azt határozatként jelentem ki. Napirenden:

a kereskedelemügyi tárca

költségvetésének általános tárgyalása.

Hegy Arpád: Sorra veszi a költségvetés tételeit. A postagyakornokok súlyos helyzetét ecseteli, akiknek sokszor négy-öt évig kell várnia, míg véglegesítik őket. E tekintetben sürgős intézkedést kíván. Birálja a postatisztek helyzetét és határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri, hogy utasítsák a kormány, hogy a postánál és távirtnál alkalmazott segítő és segéd elemeknek lehetővé tésésék, hogy a VIII fizetési osztályba is juthas-

anak. A kezelőknöknek pedig, akik a C. osztályban vannak, mint a szolgák, nagyobb intelligenciájuk dacára, lehetővé kell tenni, hogy a B. osztályba jussanak. Csoportvezetői állások sürgős betöltését. Kifogásolja a postamesteri állások betöltésénél azt, hogy e tekintetben politikai érdemeket jutalmaznak. Az idegen postaforgalomban elért eredményt a volt kormány javára írja. A tarifa-emelést célszerűnek találja, mivel az elért eredmény igazolja helyességét. Birálja a vasut jogügyi igazgatóságánál észlelhető anomaliákat. Tulságosan bürokratikusnak találja. Tizezrekre megy az összeg, melyet a vasut, illetve az állam évente vesz azért, mert a jogügyi osztály tehetetlen és nehézkes. Sürgeti a második fume - budapesti vasut létesítését. A költségvetést nem fogadja el.

A horvátok sérelme.

Radicsevich Lőrinc: Magyarul beszél. Sérelmesnek látja a vasuti politikát, mely teljesen negligálja Horvátország viszonyait. Közös hivatalokban horvátok alkalmazását kívánja. Követeli a kiegyezési törvény szigorú végrehajtását. Külön horvát vasuti tanfolyamokat és állami közutak kiépítését sürgeti. Szól az iparfejlesztésről. Az államsegélyből Horvátország részére arányos részt kér. A javaslatot elfogadja.

Gróf Batthyány Tivadar: Reflektál a horvát szónok beszédére és elismeréssel van iránta, hogy itt a Házban tették szavá vélt sérelmeiket, mert annak itt van a helye. Helyesli az egyes emelt kifogásokat és azokat részben megvalósítandónak tartja. Helyesli a vasutak kiépítésére felhozottakat, de nem véli teljesítendőnek az Ausztria (Rohiesi vonal) felé vezető vasuti vonal kiépítését, mert Ausztria tudvalevőleg tarifa harcot folytat a magyar államvasutak ellen. Különösnek tartja, hogy a horvátok dacára, hogy elismerik, hogy a magyar korona országai egységes gazdasági területet képeznek, mégis Horvátországból külön gazdasági területet akarnak csinálni. Birálja a költségvetés egyes tételeit és kimutatni igyekszik, hogy az önálló vámterület nemcsak magyar, hanem osztrák szempontból sem olyan rossz, mint azt bizonyos körök és a kormány feltüntetni szeretné. Beszél helytelen vasutpolitikákról. Az ipartörvény revízióját sürgeti, különösen a keresk. törvények keretében a biztosítási ügy rendezését. A keresk. alkalmazottak helyzetének sürgős javítását kívánja. A keresk. alk. és munkaadók viszonyának sürgős szabályozását sürgeti.

Batthyány Tivadar az ülés végéig beszél s nem fogadja el a javaslatot.

Serényi Béla a gazdasági cselédpénztár reformjára vonatkozó javaslatot nyújtja be. Az ülés 2 órakor ért véget.

Két nagyváradi tiszt

a Népoperahoz szerződött.

A művészvilágnak érdekes szenzációja az a két szerződötetés, a melyet néhány nappal ezelőtt kötött meg Márkus Dezső, a magy. kir. Operaház volt karmestere és az ősszel megnyiló Népopera igazgatója.

A nagyképzettségű, tehetségeket méltányoló színházigazgató két nagyváradi honvédtisztet, egy hadnagyot és egy főhadnagyot, szerződötetett új színházához, amelynek tagjait a főváros és a vidék legjobb színészerői közül most toborozza.

Nagy Ferenc nagyváradi honvédhadnagyot Márkus Dezső hatalmas zenekarához nagy gázsival primhegedüsnek szerződötette le. Nagy Ferenc zenei képzettségéről, hegedütechnikájáról sokat beszéltek a nagyváradi uri társaságokban. Több ízben tett látogatást Márkus Dezsőnél még operai karnagyi működése idején, aki el volt ragadtatva a szimpatikus fiatal tiszt precíz és művészi játékától. — Egy ízben, a »Bolond« című Rákosi-Szabados opera főpróbájának kezdete előtt a kar primhegedüse megbetegedett. Nagy Ferenc beült az orchesterbe, elfoglalta a primhegedüs helyét és próba nélkül, első látásra lejátszotta az egész partitúrát.

A másik nagyváradi tiszt Barna István honvédfőhadnagy a Népopera tenoristájának szerződötött el. Ismerősei azt mesélik, hogy páratlan szépségű, tiszta, csengő tenorhangja van. Kiképzett és a legmagasabb regiszterekig terjedő. Sokszor gyönyörködve hallgatták énekét. Barna István is tárgyalásokba bocsátkozott Márkus Dezsővel, aki nyomban felismerte a főhadnagy ritka rátermettségét és kitűnő feltételek mellett megkötötte vele a szerződötést.

Barna István és Nagy Ferenc nemsokára beadják lemondásukat a hadvezetőséghez és a kaszárnya szigorú, komor levegőjét felcserélik a nótás, szabad, szép bohémélet világával.

általános és állandó népszavazás. Belőle terem a közvélemény, kiforr belőle az erkölcsi fölfogás. Iskolákat szervez, de meg is dönt; családokat emel, de el is söpör. A hir szárnyaira ültet, de el is temet. — Államtérfiakat kreál, de nyakukon tartja a kést; elveti a háboru kockáját s a béke fehérzsláját is lengeti. A közszereplés emberei: politikusok, hivatalbeli tényezők, írók, művészek, mind mind előtte állanak szolgálatkészen s bámulják csodás és sokféle hatalmát. Bámuljuk csodás és sokféle hatalmát mi is s napról napra, szóról-szóra több kevesebbet beveszünk abból az arany pohárban fölkinált méregből, mely lassan tönkretesz a lelket, kiölve belőle a hitet s hogy ez hovávezet végeredményben, arra nézve idézzük Combes francia exminiszter egyik nyilatkozatát: »Francia országban ma vagy 38 millió névleges katolikus él. De csak névleges. E számnak már ma csak egy ötödrésze tart szívében az egyházzal, négy ötödrésze belsőleg teljesen elszakadt tőle. Hogy pedig ezt elértük, uraim azt mindenekelelt sajtónknak köszönhetjük.« Ime a sajtó képes volt az egyház legbűségesebb leányát, a buzgó, hívő Franciaországot az egyháztól elszakítani, mennyivel könnyebben és gyorsabban fogja azt a magyar nemzetiel véghez vinni s hogy a mi sajtónknak, a modern magyar sajtónak szintén ide irányulna főttörékvése, ez a tulajdonképeni célja, azt bizonyítják az újságok, tolyóiratok és hetilapok egész özöne. Legkedvesebb témájuk, ugyszól-

ván vesszőparipájuk egyházunknak, hitünknek rágalmozása, dogmáinknak nevétségessé tétele, szenteinknek sárral való megdobálása, papjaink kigunyolása, pellengérré állítása. Miért? Tisztán csak az volna a céljuk, hogy az egyházat megsemmisítsék? Hogy a papokat kiirtsák, hogy a népet hitétől megfosztva mint ök hirdetik a béke és egyetértés szellemében már itt a földön boldoggá tegyék? Nem! Nem ez a céljuk! Céljuk a tekintély lerombolása s mivel az egyház a tekintélynek mintegy előfala elsősorban ezt akarják megsemmisíteni, céljuk amit a francia enciklopedista Diderot hirdett: »Des boyaux du dernier des pretres, etranglons le dernier des rois — az utolsó pap beleivel megfojtani az utolsó királyt.« Ez a tulajdonképeni, valódi céljuk és ezért vannak telve a lapok mindentéle szemétdombon szedett változóság és rágalommal, hazugsággal, azért fujnak föl minden legkisebb dolgot világra szólóvá, mihelyt az egyházunkkal a legkisebb közvetlen kapcsolatban van. Rosszabb, gonoszabb idöket élünk, mint Krisztus Urunk kinszenvedése idejében, mert akkor legalább az Ur halálát kísérő menydörgés és villámlás elámitotta az ellenséget, elnémitotta azokat, kik még néhány órával ezelőtt »feszítsd meg«-et kiáltottak s reszketve, félelmetes szívvel ismételték e szavakat: »Valóban Isten fia volt!« ma azonban a tizenhárom millió katolikus feltámadás ünnepe is bánatnak, ma az ember bőrbé bujtott állatok vad bömbölése: »feszítsd meg«-tuharsogja az angyal szavát: »föltámadott!«

»Az öröm alleluja helyett a fájdalom és keserűségbe temetkezik szívünk mind ennek tetejébe gyászunk fölött gunyakajba tör ki a [hóhér]!«

Ma minden tiltva van, annyira jó itörvényeink vannak, hogy még a rablót sem szabad rablónak nevezni, de a katolikus egyházat gaz vádakkal és rágalommal illetni, a katolikus egyháztól azt irni, hogy »természeténél fogva hazafiatlan és erkölctelen volt mindég« (Egyenlőség) vagy Jézust egy kalandor, kacér szerelmes hősként feltüntetni Mária Magdolnával együtt (Népszava) azt mind szabad, mert »szabad a vélemény, szabad a tréfa, szabad a szatira, szabad a hit és szabad a kéteikedés« (Egyenlőség) S mert szabad a vélemény, hirdeti a Budapesti Hirlap, hogy Jézusnak két testvére volt és ez mind azért szabad, mert a katolikusok ellen minden szabad. Támadták hitüket a multban is, de mégsem oly barbár módon, ma nincsen az a nap, hogy a megdöbentő rágalom özőnét ne szórják reánk, a nyitit utcán halljuk egyházunkat gyalázni a sétatereken, a kávéházakban, színházakban, mindenhol a mi szenteinket, dogmáinkat és hitünket szidalmazták.

Azt tartja egy régi mondás: Quod multum stultum, — ami sok az esztelem. Mi azonban nem elégedhetünk meg ezzel, nem elég a rágalomk élet elvenni, ha azokat esztelemnek bélyegezzük, hanem minden egyes esetben emeljük föl tiltakozó szavunkat s hangos szóval kiáltjuk oda: eddig és ne tovább. Lássuk be, hogy a hurok már a nyakunkon lóg s ha

A csabai állapotok.

Achim temetése.

Achim András fájdalomtól eltorzult arccal fekszik a hullaházban. Családja a boncolás mellőzését kérte, de a törvényszék a törvény rendelkezése szerint a boncolást elrendelte, amelyet reggel az orvosok elvégeztek.

A boncolás beigazolta, hogy Achimot előbb egy nehéz tárggyal homlokra sujtották. Achim lehajolt és akkor Zsilinszky Gábor háromszor belelőtt. Az első golyó célt tévesztett és a ruhaszekrénybe furódott, a második golyó a bal lábba érte és átfurta a jobb alsó lábcsontot is, a harmadik golyó a már megrogyó embert a két farcsont között találta, két helyen feltépte a beleket, szétroncsolta a hólyagot és az üdő gumókban akadott meg, közben a gyomorizom falát is megsértette.

Ez az utolsó lövés okozta Achim halálát.

Achim temetése szerdán délután hat órakor lesz. Hire jár, hogy hívei nagy tüntetéseket rendeznek. Sokan ezt is kétségbe vonják, de azért a végtisztesség napjára nagy katonaságot állítanak talpra.

Achim hívei fölkeresték Koren Pál ev. ref. lelkészt és felkérték, hogy engedje meg, hogy az e. hunyat a templomból temessék. Koren levelet intézett Zsilinszky Endréhez, aki az egyház felügyelője és intézkedést kért tőle, Zsilinszky azonban lelkiállapotára való hivatkozással elhárította magától az intézkedési jogot.

Achim temetésére hívei óriási számban fognak megjelenni. Az esperes zavargástól tart és a templomot ezért nem engedte át a temetésre.

A kórház tájékán és a város utcáin kisebb nagyobb csoportok láthatók, amelyek némán állodognak, de zavargás mindezekig még nem történt. A katonaság teljes készenlétben van s a csendőrség kisebb csapatokban cirkál az utcákon és megakadályoznak minden csoportosulást. Tartanak tőle, hogy lesznek zavargások s ezért Liszy Viktor királyi főügyési helyettes is még néhány napig Csabán marad.

A nép nagyon ingerült, de benn a városban nem lehet a forrongás következményeitől

még kissé jobban összehúzzák, úgy teljesen elnémitanak, sőt meg is fojthatnak. Szeretnék az Apostol lánglelkű, ékes beszédével birni, hogy minden hitét, vallását és hazáját szerető keresztény testvért sorompóba szólítsak, harcba hívjam a modern, a katolikusokat támadó, erkölcstelen sajtó ellen. A mai alkalmat is egyrészt erre használom föl, hogy az itt egybe gyűlteket harca hívjam, másrészt pedig azt hiszem az egész értekezlet szíve sugallatát fejezem ki, ha e helyről az egyházunkat, hitűnköt vallásunkat papjainkat, szenteinket, nemzeti erkölcsünket és jellegűnköt, történelmi hagyományainkat kétségbe vonó támadó és rágalmozó modern sajtó galád eljárása ellen a legerősebben s leghatározotabban tiltakozom s kimondom egy nagy, hatalmas katolikus sajtó létesítésének szükségességét, illetve a már meg lévő katolikus lapok, sajtó föllendítését, mert csak az ily sajtó segítségével vagyunk képesek keresztény közvéleményt teremteni és csak ekkor leszünk képesek elleneink garázdálkodása elé gátat állítani, csak ekkor leszünk képesek szegény és gazdagnak egyaránt drága kincsévé emelni a hitet és végül csak így remélhetünk egy jobb hazát s benne az e. ény diadalát!

A jobb haza, az erény diadalának mihamarabbi elkövetkezésének reményében és abban az erős hitben nyitom meg a mai értekezletünket, hogy egyikünk sem fog oly kutra költsékezni, melyből friss, tiszta, üdítő viz helyett mérge, még pedig halálos mérge foly.

tartani. Ott van a 101-ik gyalogezred két zászlóalja és százhusz csendőr állandó készenlétben. Az utcákon fegyveres őrcikálnak, akik megakadályoznak minden csoportosulást.

Különösen a csirkepiacot védik, ahol a Népegylet van, ide senkit sem engednek.

Veszélyesebb a helyzet künn a tanyákon, ahol a parasztszövetkezetekbe verődve, izgatottan tárgyalják vezérük halálát. Szeiler Elek főszolgabíró és Debreceni Lajos szolgabíró intézkedtek, hogy a temetésen úgy a katonaság, mint a csendőrség létszámát megerősítsék. A temetésen körülbelül százezer emberre számítottak.

A parasztpárt Darabos János elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen megválasztották a bizottságot, mely előkészíti a temetést és felügyel a rendre.

A parasztpártkörben nagyon izgatott a hangulat. Úgy látszik, hogy a párt Achim halálával hatalmát félti. A párt tagjai azt hirdetik, hogy a két Zsilinszky-fiu előre megfontolt szándékkal követte el a gyilkosságot.

A párt a temetésre nagyarányú előkészületeket tett és a tanyákról behozták a párt minden tagját.

Békéscsabán azt beszélnek, hogy Achim utódjául Jaszi Oszkár író és szerkesztő, a híres szociológus fog fellépni.

A két Zsilinszky-fiut a békésgyulai törvényszék fogházában őrzik. Mikor tegnap délután öt óraker a békéscsabai járásbírószék épületéből egyszerű kétfogatú kocsiba ültették, hogy a tizenkét kilométernyire fekvő Békésgyulára szállítsák a két testvért és a menet megindult, tíz fegyveres lovascsendőr fogta körül és kísérte útjában a kocsit, hogy szállítás közben valahol a felbőszült nép meg ne támadja.

Ott állt a főút sarkán a szomorú apa és könnybe lábadt szemmel mondta:

— Ha szombaton meg vasárnap itthon lettem volna, nem esett volna meg a szerencsétlenség. Oh, az én szívem megsugta volna nekem, hogy veszély fenyegeti szeretett gyermekeimet!

Zsilinszky Endre azt is mondta, hogy ő Achimot sohase bántotta, sőt a Pető-féle válaszlás idején egy táborban küzdött vele. Nagyon rosszul esett neki, hogy éppen őt választotta támadásai célpontjául. A fiai eljárását helyteleníti és borzasztóan tájálja.

Zsilinszky Endre teljesen egyedül van, mert a felesége, akit nagyon megviseltek a történetek, rokonaihoz Budapestre utazott, de nem fél semmiféle támadástól, fegyver nélkül jár és várja a bekövetkezendőket.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatikkben megérkeztek
REICHARD áruháza

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szöveteimben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Felzudult toloncok.

Nem jó a koszt.

Tegnapelőtt délelben valóságos kis forradalmat idéztek elő a nagyváradai toloncházban összegyűjtött toloncok. A forradalomnak semmi alapos oka nem volt és hogy mégis elégedetlenkedtek a toloncok, az egy többször büntetett és már Nagyváradról ötször toloncolt közsímet tolvajnak tulajdonítható, aki rövid egy napi toloncházban tartózkodása alatt képes volt megzavarni a toloncház nyugalmát.

A ritka esetről tudósításunk a következő:

Tegnapelőtt reggel a budapesti rendőrségtől vendége érkezett a nagyváradai toloncházhoz Domján József személyében. A vendég Budapesten valami uton-módon összeütközésbe jutott a magántulajdonjog törvényével és elmulkedés végett e miatt 15 napra látta vendégül a fővárosi toloncház. Domján éppen ötödikször érkezett már a váradai toloncházba és a rendes 24 órán belül tovább utazott rendőri kísérettel Berettyóújfaluba. Ez alkalommal sem fordítottak reá valami különösebb gondot. Domján azonban most nem a megszokott csendes tolonc volt, hanem veszedelmes lázító, aki oly vonzó erővel tudta adni az előkelőt, hogy minden toloncot elbűvölve, legalább is grófnak képzelte magát és előbb fitymálva, később a legnagyobb elégedetlenség hangján kezdtek a toloncházi állapotokkal foglalkozni.

Délelben, mikor a toloncok megkapták az ebédet a rendes bádóg csészékben, Domján egyszerre türelmetlenül tört ki:

— Hát ez mi! Etel ez! Ez nem étel! Ezzel fogta a bádóg csészét és egész tartalmával együtt neki vágta az ablaknak. A példa hatott, egyszerre és 19 csésze repült az ablaknak. Általános felfordulás következett. A toloncok nagy lármában törtek ki és követelték, hogy jobb kosztot adjanak nekik. A tolonccokkal nem tudták mit csinálni, amikor egyszerre megérkezett Kemény Ignác alkapitány és rendet teremtett a zajongók között.

A kapitány intézkedésére ismét csendes lett mindenki. Kemény Ignác ezután kihallgatta a toloncokat, hogy kik és miért nincsenek megelégedve. A toloncok kijelentették mindannyian, hogy ők nagyon meg vannak elégedve a kosztal és hogy ők nem is csináltak semmit. Domján ellenben, aki bár régebben főrangú házaknál szolgált mint inas, most is elégedetlenkedett, ami miatt egy napi magánzárkára ítélték.

Az esetről jelentést tettek a kihágási osztálynál, mely tegnap kezdte meg Domján ellen az eljárást. Tegnap már késő volt, mert Domján már rég hazautazott toloncuton Berettyóújfaluba s lehet, hogy azóta már ismét Budapestben van és folytatja megzavart mesterségét.

Minisztertanács.

Budapest, május 16.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután 5 órakor minisztertanács volt, melyen a kormánynak csaknem minden tagja jelen volt. A tanácskozáson foglalkoztak a katonai büntető perrendtartás reformjával. A reform, mely már királyi szentesítést is nyert, 23-án kerül a képviselőház elé.

UJDONSÁGOK.

Megyes püspökünk

és Debrecen városa.

Gróf *Széchenyi* Miklós nagyvárad püspök Vörösvárról keletkezett levélben értesítette Debrecen város tanácsát, hogy a nagyvárad latin szertartású püspöki széket május 30-án foglalja el. A király március 8-án írta alá kinevezését, március 20-án pedig a római pápa is megerősítette.

Rendkívül hazafias hangú az a levél, melyet Debrecen város tanácsához intézett a debreceni róm. kath. hívek új, megyés püspöke, aki «édes, magyar hazánk javára és dicsőségének előmozdítására irányzott, odaadó munkásságához» kéri a jóakaratu támogatást. A városi tanács az alábbi levélválaszt küldte:

Nagyméltóságú püspök ur!

Debrecen sz. kir. város tanácsa, mint kineveztetése alkalmával, úgy most, magas állásának a nagyvárad püspöki széken elfoglalásával a legmelegebben üdvözi Nagyméltóságodat.

Minket a legszebb reményekkel tölt el Nagyméltóságodnak a múltban a győri püspöki széken kifejtett hazafias és kulturális tevékenysége. Kezesség ez nekünk arra, hogy Nagyméltóságod e nagytényű, új munkakörben is hazánk javára fogja kifejteni áldásos működését.

Biztosítjuk Nagyméltóságodat, hogy nemes törekvéseiben hatóságunknál kellő támogatásra talál. Ennek kifejezése mellett melegen érzett tiszteletünket és üdvözlőket ismételtelen kifejezve vagyunk

Debrecen sz. kir. város tanácsának 1911. május hó 15-én tartott üléséből

Nagyméltóságodnak

a tanács nevében mély tisztelői.

Kovács József,
polgármester.

* **Barát Armin ünneplése.** A miniszterelnöki sajtóiroda új főnöke *Barát Armin* kir. tanácsos tiszteletére tegnap este a Hungária-szálló külön termében lakomát rendeztek újságíró barátai és tisztelői, melyen igen számos jelentek meg. *Barát Armin Pályi Ede, Schiller Henrik dr, Szatmári Mór, Purjesz Lajos, Kovács Dénes dr, Cserző Hugó, Mandovszky Richárd* szerkesztők és még számosan köszöntötték fel, ünneplvén őt mint vérbeli újságíró, akit erre a diszes polcra valóban újságíró érdemei emeltek. *Barát Armin* meghatóan köszönte meg a szeretet e megnyilvánulását és hangsúlyozta, hogy aki mindig újságíró volt, egy vezérével visz magával új állásába: az őszinte kollegialitást és kéri, hogy minden kollegája mindig bizalommal forduljon hozzá. A társaság még sokáig ünneplte *Barát Armin*-t.

* **A második gyermeknap.** Az elhagyott, szegény gyermekek hálásak lehetnek az idei májusnak, mely oly szép, ragyogó napsugaras idővel kedveskedett, a gyermekek mindkét napjának, hogy még inkább felkeltette az emberekben az adakozás nemes érzését. És nagyon meglehet, hogy az idei gyermeknap fog az összes eddigiek között a legszebb eredménnyel dicsekedni. Változatlan élénkség mutatkozott tegnap is az urnák körül és gyűltek a garasok szép számmal. A szép bakfisok fáradságot nem ismerő buzgósággal jártak a korzón a perselyekkel és nincs az a járókelő, különösen ha fiatal ember, aki bájosan kéri mosolyuknak, szemüknek a szivig és zsebig ható

sugarainak ellen tudna állni és le ne róná a jótékony adóját. Konfettit, virágot, fényképet ki ne venne, mikor ilyen bájos kacsók tulajdonosai kínálják? Tegnap is megismétlődött a konfetti-csata éppen olyan óriási érdeklődés mellett, mint tegnapelőtt. A színes szép korzót a sok papirszeletke még szívesebbé, tarkábbá tette. A jótékonybazar tegnap is kitűnő üzletet csinált. A zene vidám hangja mellett késő 8 óráig volt kinn a korzón az egész város, az urnák egy része majdnem színültig megtelt, s az összegyűlt pénznél csak a szétszórt konfetti volt több. Egyszóval a mi városunk társadalmá kitett magáért a szegény gyermekek érdekében.

* **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** Biharvármegye törvényhatósága ma tartja meg a már ismert tárgyakban összehívott rendkívüli közgyűlését. A közgyűlés 10 órakor kezdődik *Miskolc* Ferenc főispán elnöklése alatt.

* **Járványok a megyében.** A derecskei főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy *Konyár* fellépett a kanyaró. A szokásos óvintézkedéseket fogantatosították. *Szalacs* községben a vörhegyjárvány, *Ottomány* községben pedig a kanyaró megszűnt.

* **Az aszfalt biztosítása a villamos-sínek mentén.** A főmérnök tegnap javaslatot tett a városnak, hogy rendelje el, miszerint a villamosvasuti sínek mentén mindeütt fakockákat alkalmazzanak, mely legjobban megfelel az aszfalt védelmére. Az új kockák készítése 33000 koronába kerül a városnak.

* **Pályázatok a munkás jutalmakra.** Van szerencsénk az érdekelteknek újból tudomására adni, hogy a kamarai kerület munkás jutalmakra vonatkozólag hirdetett pályázat határideje ez év 1911. június hó 1-én lejár. Nagyvárad, 1911. május hó 16 án. A nagyvárad kerület és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök; dr *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **A piaci helypénz ellen.** A jelenleg fennálló szabályzat értelmében a helyi iparosok mentesek a helypénz-fizetése alól. A tegnapi nap folyamán *Hoványi Géza* dr és 30 törvényhatósági tag beadványt intézett a városhoz azzal a kéréssel, hogy a helypénz fizetése alól ne csak az iparosok, hanem a helyi piacon áruoló kereskedők is mentesíttessenek.

* **Postahivatal a Püspökfürdőben.** A m. kir. államvasutak püspökfürdői vasútállomásán »Nagyvárad-Püspökfürdő« elnevezéssel 1911 évi május hó 16 án a fürdőidény tartására postamesteri kezelésben, teljes fel- és leadási szolgálattal működő postahivatal ismét megnyílik.

* **Bémer László báró emlékezete.** Szép ünnepség keretében leplezte le vasárnap az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület *Bémer László* báró volt várad püspöknek, a szabadságharc martírjának emléktábláját. Mint ismeretes, Bémer báró várfofogságától való kiszabadulása illetőleg a számkivetésből történt visszatérése után *Ungvárra* költözött és unokahugánál, *Orosz Lászlóné*, született *Reviczky* Amália bárónőnél telepedett meg és nála is halt meg 1862. november 4-én. Holttestét még ugyanabban az évben elvitték Ungvárról és a nagyvárad székesegyházban helyezték örök nyugalomra. Annak a háznak helyén, a melyben Bémer báró meghalt, *Laudon István* dr főgimnáziumi tanár új házat építtetett és díszes márvány emléktáblát készíttetett. A leplező-ünnepen jelen volt a város egész intelligenciája *Lőrinczy Jenő* alispán vezetésével, ott voltak továbbá az iskolák növendékei tanáraik vezetésével. Az ünnepet az énekhar nyitotta

meg a Himnusz éneklésével, majd *Hidasy Sándor* tanfelügyelő, a Közművelődési Egyesület ügyvezető elnöke mondott ünnepi beszédet. Elmondta Bémer báró életét és élénk színekkel ecsetelte a csehországi német származású család megmagyarosodását. *Orosz István* joghallgató, *Orosz Lászlóné* unokája *Bajza Apotheozisát* szavalta el, végül az énekhar a Szózatot énekelte. Az ünnepségben részt vett *Péchy Andor* miniszteri tanácsos neje *Kassáról*, kinek anyja Bémer-leány volt. Meleg ovációban részesítették *Laudon* tanárt is, a ki Bémer emléket mármánytáblával megörökíttette.

* **Hirtelen halál.** A Tisza Kálmán-téren épülő leányiskolában *Kiss Károly* mázoló tegnap délelőtt munkaközben hirtelen meghalt. A hirtelen halálról telefonon értesítették a rendőrséget, ahonnan dr *Baraa Armin* tisztiorvos, *Schlögl Adolf* rendőrtiszt és *Vass Albert* detektív mentek ki a helyszínére. A rendőrorvos megállapította, hogy *Kiss Károly* halálát szív-szélhűdés okozta.

* **Kedvezményes vasuti jegyek pénzügyi tisztviselők részére.** Értesítem a Biharvármegyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetségének tagjait, hogy a Magyarországi Pénzügyi Tisztviselők Országos Nyugdíjgyűlésének e hó 21-iki közgyűlése alkalmából, e hó 17-étől 24-ig érvényes Budapestre és vissza szóló kedvezményes jegyek engedélyeztettek. Az ilyen kedvezményes vasuti jegyek válthatására szóló igazolványok *Hanslián Ede* szövetségi titkárnál (Biharvármegyei Takarékp.) adatnak ki a jelentkezőknek.

* **Verekedés egy kurta korcsmában.** Tegnap este, a Torna-utcán levő »Hunyadi menyecske« címzett korcsma tulajdonosa azzal a panasszal ment a Baross-hidnál álló rendőrszembe, hogy korcsmájában nagy verekezés van. *Kincses László* rendőr felszólította a verekedőket, hogy hagyják el a verekedést, távozzanak a helyiségből. *Gitye János* és *Mudura György* határozottan tiltakoztak a rendőri felszólítás ellen, tetteleg is ellenszegültek a rendőrnek. A rendőrt *Mudura György* rugdosni és ütni kezdte. Erre *Kincses* elhívta *Nagy János* rendőrtársát s így nagyrahezen sikerült a robusztus természetű ismert garázda *Mudura* bérkocsist *Gityével* együtt a rendőrségre előállítani. Mindkettőjüket lezárták s ellenük az eljárás megindították.

* **Eltűnt.** *Varga Zsuzsanna*, téglaverő napszámos bejelentette, hogy e hó 15-én, *Gizella* nevű 15 éves leánya tőle eltávozott s azóta vissza nem tért. Az eltűnt gyermeket a rendőrség keresi.

* **Veszedelemes főszolgabírói lak.** Az élesdi főszolgabírói lak mellé most egy újabb lakhatatlan főszolgabírói lak csatlakozik. Tegnap a magyarországi főszolgabíró tett jelentést az alispánnak, hogy az ő lakása és hivatalos helyisége kezdi fölmondani a szolgálatot. A falak dűledezni kezdenek s a tető is fenyegető. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy lehetőleg soron kívül intézkedjék a lakás jókarba hozatala iránt.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiuknak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó lövő flóbert-puskát veszünk. Hogyha jót és olcsót akarunk venni, úgy azt csak *LADÁNYI JÓZSEF* puska-művesnél *Rákóczi-út*, *Moskovits-palota* lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahoz nem értenek, mert gramofon, pipa és tollhoz a fegyver nem való!

x **Néhai főtisztelendő Makutz Einő** theol. könyvtárát míg a készlet tart olcsón ki-
rpusitom. *Benkő A* könyvkeres. *Rákóczi-ut 10.*

* **Elveszett.** A Fűzes-utca 7. számú háztól a nagy vasuti állomásig terjedő útvonalon Kis István s. tanfelügyelő neje a kocsiból egy fehér selyem napernyőt utközben elveszített. A megtaláló ha a napernyőt a rendőrség I. em. 7. sz. szobájába, vagy Fűzes-u. 7. sz. alá viszi, illő jutalomban részesül.

* **A Püspökfürdő megnyitása.** Szinte örömmel s bizonyos lelkesedéssel vesszük a vizesi kivülünk mindenki a hírt, hogy megnyitá a Püspökfürdő. A fürdő nemcsak Nagyváradnak, de az egész országnak nagyon kedvelt kirándulási és üdülőhelye. A fürdő vize, mint gyógyviz a legtöbb betegségben gyógyulást idéz elő. Vidéke rendezett, ezalatt azonban korántsem az értendő, hogy a természet szépségei mesterként korlátok között nyomorognak, mert a környék hegyeinek, erdőinek, virágainak, mezőinek, kristály patakjainak bizarr szépsége épp oly megkapó és fenséges, mert az emberi kéz csak a terdeségeitől, a hátrányaitól fosztotta meg a vidéket. Most ez a rohamosan fejlődő fürdő megnyitá. A bérlet Kernáts János az idén a közönség igényeinek kielégítéséről még fokozottabb mérvben fog gondoskodni. Ajánljuk a fürdőt a közönség figyelmébe.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszüke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelezése, butorvasalás, portáldiszkek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

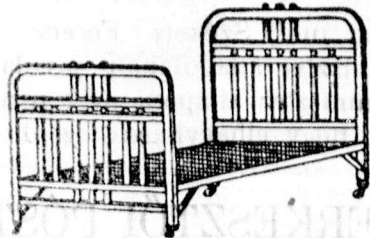
Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x **A fűzőipar terén** a Rosenzweig Róza cég érte el a legnagyobb recordot, amennyiben új találmányai által országunkban a legelső helyre emelkedett. A cég által legújabbán főtallalt nadrág fűző erősebb hölgyeknek nélkülözhetetlen.

VAS
ÉS
RÉZBÚTOR

GYÁRI
RAKTÁRI

Székrenyőgy 3 matraczal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Aranyvirág.
Csütörtök este: Babuska (Horváth Mici harmadik vendégtelítéttel), délután: Ocskay brigadéros (újusági előadás).
Péntek: Cigányszerzem.

Aranyvirág Martos Ferenc és Huszka Jenő kedves emlékü, poétikus operettjét az »Aranyvirágot« ma este eleveníti fel a Sziglieti színház kiűnő operett ensembléja s bizonyos, hogy a repriának osztatlan zajos sikere lesz.

A Góth-pár vendégjátéka. Evről-évre megújuló kedves viszondítás örömeiben lesz része szombat este a nagyvárad közönségnek Góth Sándor és Góthné Kertész Ella látogatnak el ismét Nagyváradra s a »Salome« és »Nemere káromkodik« című színművekben megkezdik több estére tervezett vendégjátékukat.

Nyolc órákor. A májusi nap égető melege ma estétől kezdve változást idéz elő a színházi előadások megszokott rendjében. Mától kezdve ugyanis a színházi előadások este fél 8 óra helyett, 8 órákor kezdődnek.

IRODALOM.

Nagy könyvsiker. A tavaszi könyvpiac legérdekesebb ujdonsága az a kis verskötet volt, amely Lovász Károlynak, a gyorsan népszerűvé lett kabaré poétának tollából jelent meg »Pesti versek« címmel. A mi fővárosunk minden felszeg-égét erősen csipkedő és szociális ízű, pajkos versek nagy olvasóközönséget hódítottak maguknak. A »Pesti versek« első kiadása teljesen elfogyott és most került ki a sajtó alól a második kiadás. A verskötetet, amely Budapesten, Deák Magó kiadásában jelent meg, 1 K 60 filléret minden könyvkereskedésben megrendelhető.

TANÜGY.

A magyar nyelvért. Az Egyesült Hunyadi és László matrok igazgatósága a városi penztárba két darab, Rez Mihály felügyelő igazgató kezeihez pedig hat darab 10 koronás aranyat küldött oly célból, hogy azokat az évvizsgák alkalmával, a magyar nyelv tanulásban legjobb előmegetelt tett idegen anyanyelvű közönségi iskolai tanulók között jutalomként osszák ki.

Az iskolaszék ülése. Nagyvárad város közönségi iskolaszéke f. hó 18-án, csütörtök délután 4 órákor a városháza bizottsági termében ülést fog tartani. Az ülést legérdekesebb tárgya: a kiküldött bizottság javaslata a közönségi polgári fiú és leánya iskolák fejlesztéséről.

EGYESÜLETEK.

A koldusápoló egyesület gyűlése. A nagyvárad Koldusápoló és Szt. László gyermek menedékház egyesület választmányja tegnap délután fél 6 kor gyűlést tartott, melyen dr. Karácsonyi János egyleti alelnök, prépost kanonok elnökléte alatt jelen voltak: dr. Hoványi Gyula, dr. Vucskics Gyula, Imrik Zoltán dr. Krüger Jenő és Sürger Bertalan. A gyűlés folyó ügyeket intézett el.

Igazságszolgáltatás.

Ki hajtsen előbb?

Négy illyei falusi ember ült tegnap a vádlottak padján, természetesen véres verekedés miatt. Még a múlt év november 18-án történt, hogy Hrecz János, Deme György és Sándor, Sipos Ferenc, Mislai András és Szepsi András a nagyszalontai vásárról szekereken igyekeztek haza Illyéről.

Utközben nagyon megszállotta őket az ősi virtus és Szepsi András Mislaiával mindenáron meg akarta előzni a társait, akik bizony nem hagyták az elsőbbségüket. Sőt, hogy megakadályozzák az előresietést, keresztbe fordították a szekeret az úton. Erre Szepsi rájuk támadt, Mislai is segítségére sietett társának egy löccsel, de a többiek kicsavarták a kezéből és karókkal, löccsökkel úgy megverték szegény Mislai Andrást, hogy eszméletét veszítette és fején súlyosan megsérült.

A kir. törvényszék tegnap foglalkozott az ügygel Vámosy elnökléte alatt, a vádat Stancsics János kir. ügyész képviselt, a védelmet dr. Fráter Pál ügyvéd látta el. Deme Sándorra nézve az ügyész bizonyítékok hiányában elejtette a vádat, a másik három vádlott beismerte tettét. A tanúk és az orvos szakértő kihallgatása, a vád és védőbeszéd elhangzása után a törvényszék meghozta ítéletét, mellyel Deme Sándort felmentette, Hrecz Jánost 4 havi, Deme György és Sipos Ferencet, az enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett 2 havi fegyházra ítélte. A három elítélt felebbezett.

SPORT.

Királylövészet.

A nagyvárad polgári lövöldében folyó hó 14-én vasárnap délután tartotta meg az ideai lövészet megnyitást, királylövészet és tekeversenyvel egybekötve Nagyvárad céllövői és a nagyvárad polgári lövészet egyesület tagjai, ugyancsak szép számú kuglizó társaság vett részt ezen az ünnepélyen. A lövészet verseny befejeztével a lövészegylet buzgó tagjai a Pannónia külön termében társas vacsorára gyűltek egybe, ahol több tóztok hangzottak el. Az első felköszöntőt Rimler Károly főlövész-mester elnök mondotta dr. Vass Odön lövészkirályra. A lövészetnél és a teke versenyénél 20 drb értékes nyereményt osztottak ki a győztes lövészek és kuglizók között. A folyó évre királylövész dr. Vass Odön lett 112 fokok mély lövéssel. Ő kapta a díszes királylövész jelvényt. Díjakat nyertek I. Mily lövészetnél.

I-ső díjat dr Vass Odón. Lövész király jelvényt 1 drb aranyat és 1 darab tisztelet díjat 112 fokos mély lövéssel nyerte. II-ik díjat Knauer Károly 1 drb ezüst díjat 1 drb tisztelet díjat 124 fokos mély lövéssel. III-ik díjat Bügler Gyula 1 drb ezüst díjat 1 drb tisztelet díjat 159 fokos mély lövéssel. IV-ik díjat Kálmán Sándor 1 drb tisztelet díj 198 fokos mély lövéssel. V-ik díjat Török László 1 drb tisztelet díj 202 fokos mély lövéssel. VI-ik díjat Vomácska József 1 drb tisztelet díj 209 és fél fokos mély lövéssel. VII-ik díjat Dr Spitzer Márton 1 drb tisztelet díj 231 fokos mély lövéssel. VIII-ik díjat Fekete László 1 drb tisztelet díj 311 fokos mély lövéssel.

III. Körlovésznél.

I-ső díjat 1 drb arany, 1 drb tiszteletdíj Vomácska József 79 körlovéssel, II-ik díjat 1 drb ezüst 1 drb tiszteletdíj Török László 71 körlovéssel, III-ik díjat 1 drb ezüst, 1 drb tiszteletdíj Knauer Károly 67 körlovéssel, IV-ik díjat 1 drb tiszteletdíj dr Spitzer Márton 62 körlovéssel, V-ik díjat 1 drb tiszteletdíj Kugler Gyula 54 körlovéssel, VI-ik díj 1 drb tiszteletdíj Kálmán Sándor 49 körlovéssel.

III. Tekeversenyénél.

I-ső tiszteletdíjat Makkay József 12 bábbal nyerte; 2 dik tiszteletdíjat Tóth Lajos 11 bábbal nyerte; 3-dik tiszteletdíjat Kuszena Frigyes 9 bábbal nyerte. 12 és 11-es körbe lőttek: Dr Vass Odón, Török László, Vomácska József, Knauer Károly, Bügler Gyula, Kálmán Sándor, Fekete László, dr Spitzer Márton, Székely Sándor.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára
Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt
(„APOLLÓ” mellett).

TÁVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 16.

(Saj. tud.) A főrendiháznak e hó 18-án nem az igazgató bizottsága, hanem az igazoló bizottsága fog ülést tartani.

Glattfelder Gyula bérmentje.

Temesvár, május 16.

(Saj. tud.) Glattfelder Gyula megyéspüspök június 4—5-én bérmentre indul. A körutat megelőzőleg Temesváron osztja ki a bérmentés szentiségét.

Székely Ferenc állapota.

Budapest, május 16.

(Saját tud.) Székely Ferenc igazságügyi miniszter állapotában javulás allott be. A miniszter állapota még nem javult annyira, hogy elhagyhassa ágyát.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Dr Zalai János Debrecen. Eltettük a pünkösdi mellékletre. Most a folytonos aktualitások leszorítanak s különben sem lévén éppen naphoz kötött dolog, tartalmánál és ügyes kidolgozásánál fogja is alkalmasabb lesz az ünnepi számba közölni.

H. J. Igaza van, de azért nem kell azt okvetlenül versben is megírni.

KÖZGAZDASÁG.

Elhalasztott országos vásár. Bihari nagybajom nagyközség a t. évi június hó 4-ére eső országos vásárját a kereskedelemügyi miniszter engedélyével június hó 5-én fogja megtartani.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése-

Budapest

Határidők záralata:

Májusi buza	— — — —	12 48
Októberi buza	— — — —	11 38
Októberi rozs	— — — —	9 44
Októberi zab	— — — —	7 70
Májusi tengeri	— — — —	6 58
Juliusi tengeri	— — — —	6 69
Augusztusi tengeri	— — — —	6 35
Augusztusi repce	— — — —	14 20

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	815 25
Osztrák hitelrészvény	— —	644 25
Jelzálogbank	— —	476 —
Leszámitoló és pénzváltó	—	564 —
Osztrák államvasút részvény	—	753 50

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabútorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

192

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
 — mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
 — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye. Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. — Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI” szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek,** fényképező-lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** —
 megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti s átalkatását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Alapított 1890.

Uj találmány! Nadrágfűző!

Valódi eredeti modellek és halcsont-
nélküli nyári fűző kizárólagosan

ROSENZWEIG RÓZA

mellfűző szalonjában kapható az uj gyár-
helyiségében, Szalárdi-utca 9. szám.
Pannónia és Emke között

Telefon 632.

Árjegyzék ingyen s bérmentve. Próbaküldemények bárhova.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Köz-
ponti takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás elővételi jog gyakorlásra.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár rt. »Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár rt.« cég alatt fuzionált; ugyanezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é uj részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkájének 5.600,000 koronáról

Nyolc millió nyolcszáz ezer koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 8000 drb uj részvényből 1000 drb a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb uj részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az uj részvényekre **elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják.** Minthogy pedig a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kicserélése

csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett a régi Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelően meg) 2 drb uj részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy uj részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az uj részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalék kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonatnak és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatolattatik.

A 470 korona vételárban benfoglaltatik a kiállítási díj és bélyegilleték is.

A befizetésekéről ideiglenes igazolványok adatkak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az uj részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és
Központi Tkptr R.-t Igazgatósága.

327

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Dajkovits E.

f é n y i r o d á j a b a n
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

**MEGELŐZÖTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPIÓGYÁR**

==== NAGYVÁRAD ====
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
==== Bémer-tér, (Bazár épület.) ====

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

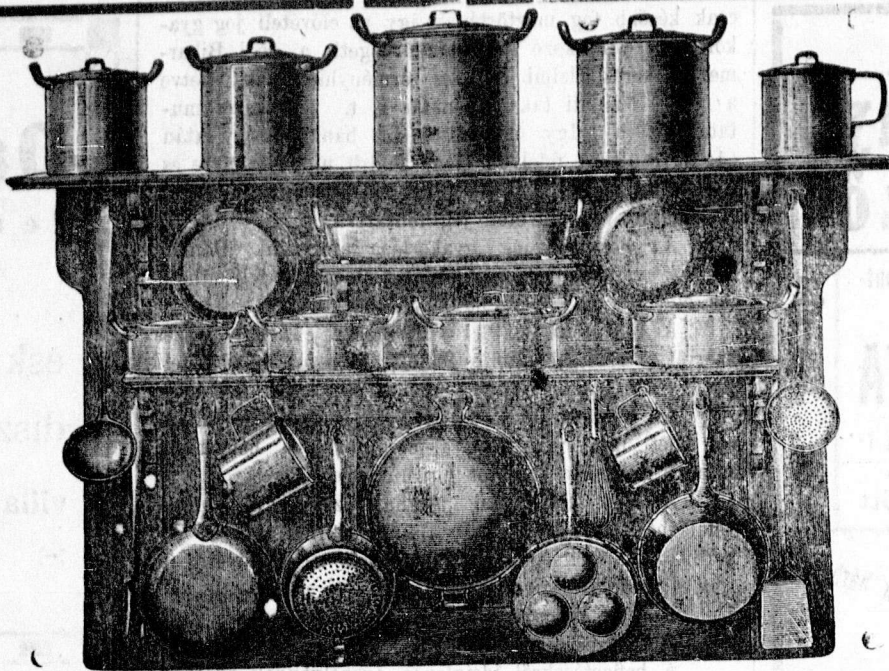
A fürdő hires gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyváradai állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben ujonnan berendezett nagyszabásu uszoda. — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ajándékok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.

Felhívás elővételi jog gyakorlására

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egyesülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az Egyesült intézet újonnan kibocsátandó 8000 drb részvényéből 1000 darabra az elővételi jog csak a Biharmegyei bank részvényeseinek tartatott fenn, míg a fennmaradt 7000 drb. új kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült intézet összes részvényeseit illeti meg a külön felhívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei bank részvényesei az elővételi jogot **folyó hó végig** gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470 árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban részletezett módokat szerint minden 3 darab Biharmegyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470 árban jegyezhesseken úgy, hogy **végeredményben minden 3 drb Biharmegyei bank részvény után 3 drb új kibocsátású Egyesült Biharmegyei Bank és Központi takarékpénztár részvényre gyakorolható az elővételi jog.**

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város arvasz kétől.

4499—1911. sz.

Arverési hirdetmény.

A kiskoru Krausz Ella és István tulajdonát képező nagyvárad 924. számú betétben A. 1. sorsz. 3514. hrsz. alatt felvetett Nagyvárad-Várdija 65—10 népsorszámu ház (Baross-utca 10 sz.) Nagyvárad város arvaszékének 4499—1911. sz. véghatározata értelmében nyilvános árverés útján fog eladani. Kikiáltási ár 81100 kor., azaz nyolcvanegezregyszáz korona.

Az árverés az arvaszék kiküldött tagjának hivatalos helyiségében (Városház II. em. 34.) folyó évi június hó 1-én d. e. 9 órakor fog megtartani.

Venni szándékozók kötelesek az árverés napjáig a kikiáltási ár 10 százalékát, azaz 8110 koronát a város pénztárába bányapénzül lefizetni és az erről szóló nyugtát az árverés alkalmával a kiküldöttnek átadni, továbbá jelen árverési hirdetményt és feltételeit sajátkezüleg aláírni.

A tett ajánlat az árverelőket feltétlenül kötelezi az eladó kiskorukat ellenben csak akkor, ha a városi arvaszék a tett ajánlatok felett már határozott, illetve azok egyikét elfogadta.

Az arvaszék a tett ajánlatokhoz kötve nincsen, azok között szabadon választhat. Az ajánlat elfogadása után, illetve az erre vonatkozó véghatározat jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt tartozik vevő a megajánlott vételárát egészben a gyámpénztárba befizetni és ugyanezen idő alatt az arvaszék tisztii ügyésznél az adásvételi szerződés elkészítésére illetve aláírására végett jelentkezni.

Ha vevő a vételárát a kitért határidőre be nem fizetné a gyámpénztárba, a gyámhatóságnak jogában áll őt, vagy ajánlata teljesítésére perrel kényszeríteni, vagy a jogügyletet hatálytalannak kimondani, esetleg vevő kárára és veszélyére új árverést tartani, vagy az ingatlant ugyancsak ezen következmény terhe alatt másképpen értékesíteni. A jóváhagyási

záradékkal ellátott szerződést a gyámhatóság az erre vonatkozó határozat jogerőre emelkedése után fogja vevőnek kiadni. Vevő az ingatlant tehermentesen kapja és ezért az összes terhek kifizetése és törlése iránt a szerződés jóváhagyása után az arvaszék hivatalból fog intézkedni.

A szerződés készítése a bekezd. költségei és az összes illetékek, valamint a törlési költségek vevőt terhelik.

Nagyvárad, város arvaszékének 1911. május 13-án tartott üléséből.

Dr Istvánffy,
elnök.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

161

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol »	20 »
1 » Stomatín »	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »
1 » » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	28 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kímérve a legmodernebb Odeurökben!